

Täysistunto

Keskiviikko 29.5.2024 klo 14.00—17.21

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 22/2024 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 4/2024 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 4/2024 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Simula, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.19 Jenna Simula ps (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen lyhyesti maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnön eläinlääkintähuoltolain muuttamiseen liittyen. Eläinlääkintähuoltolakiahan muutettiin viime hallituskaudella, mutta se ei ole vielä astunut voimaan. Nämä muutosehdotukset, joita kyseiseen uuteen eläinlääkintähuoltolakiin nyt tehtäisiin, olisivat tarpeen EU:n valtioneuvoston päätösten vuoksi. Toisaalta voidaan sanoa, että edellistä esitystä uudeksi eläinlääkintähuoltolaiksi parannettiin tässä yhteydessä.

Olen nimenomaan muutos on se, että kunnan velvollisuus järjestää seura- ja harrastuseläimiä varten muita palveluja kuin ensiavun luonteista kiireellistä eläinlääkärin apua määräytyy alueellisten tarpeiden perusteella ja laissa on nyt kuvaus enimmäispalveluista. Alueella on jatkossakin oltava riittävästi ja kohtuuhintaisesti saatavilla muitakin kuin kiireellisiä palveluita tuotantoeläimet huomioiden. Kunnan eläinlääkintähuolto voi tuottaa myös täydentäviä palveluita markkinahintaan.

Laissa siis säädettäisiin järjestämisvastuun laajuuden määrittävistä kriteereistä, joilla turvattaisiin palvelujen riittävä ja kohtuuhintainen saatavuus joko julkisina tai yksityisinä palveluina kaikilla alueilla sekä kunnille säädettyjen tehtävien asianmukainen hoito. Ja jotta kunnat voivat halutessaan täydentää palveluvalikoimaansa tarpeelliseksi katsomillaan palveluilla, lakiin sisällytettäisiin rajattu poikkeus kuntalaissa säädetystä palvelujen yhtiöittämisvelvollisuudesta. Eli yhtiöittämispakkoa ei tule, mikä olisi voinut nostaa asiakasmaksuja ja kustannuksia sekä vaikuttaa muutoinkin negatiivisesti eläinlääkäripalveluihin, rekrytointeihin ja niin edelleen. Esitys siis lisää joustavuutta kunnille.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan saaman selvityksen mukaan kunnan järjestämisvastuuseen kuuluvien enimmäispalveluiden luettelo perustuu siihen palvelutasoon, joka toteutuu tällä hetkellä kaikissa kunnissa. Mikäli luetteloa laajennettaisiin, voisi se johtaa vaikeuksiin eläinlääkäreiden rekrytoinneissa ja kuntien menojen kasvuun. Ratkaisu vaativien toimien resurssiongelmien voisi löytyä kuntien välisen yhteistyön avulla. Koska päättävältä tulee olemaan eläinlääkäripalveluiden järjestämisen osalta edelleenkin kunnilla,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2024 vp

maa- ja metsätalousvaliokunta painottaa, että kuntien ohjaukseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että lakiehdotuksen vaikutuksia eläinlääkäripalveluiden saatavuuteen sekä eläinten terveyteen ja hyvinvointiin seurataan ja annetaan valiokunnalle niistä selvitys. Eläinlääkäripula on Suomessa aiheellinen huoli ollut jo pitkään erityisesti kunnallisella puolella. Epäsuotuisat työajat ja -olot, päivystykset, niistä maksettavat korvaukset ja pitkät välimatkat haastavat kuntia saamaan motivoituneita eläinlääkäreitä töihin.

Tähän kokonaisuuteen liittyen maa- ja metsätalousvaliokunta ehdottaa eduskunnalle lausumaa, jonka mukaan eduskunta edellyttäisi uuden eläinlääkintähuoltolain toimeenpanossa sovitettavan entistä paremmin yhteen eläinsuojelun vaatimukset ja eläinlääkintähuollon asiakkaiden tarpeet sekä kunnaneläinlääkärin tehtävään liittyvät haasteet, mukaan lukien työn kuormittavuus, työajat ja tehtävän houkuttelevuus. Tavoitteen toteutumista koskeva arvio tulee sisällyttää annettavaan selvitykseen.

Mietintöön jätettiin yksi hylkäysehdotuksen sisältävä vastalause.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

15.23 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Kiitos valiokunnan puheenjohtaja Simulalle lain esittelystä.

Olen tyytyväinen valiokunnassa tekemäämme työhön. Saimme mietintöön mukaan erinomaisen lausuman, jossa edellytetään, että uuden eläinlääkintähuoltolain toimeenpanossa sovitetaan entistä paremmin yhteen eläinsuojelun vaatimukset ja eläinlääkintähuollon asiakkaiden tarpeet sekä kunnaneläinlääkärin tehtävään liittyvät haasteet mukaan lukien työn kuormittavuus, työajat ja tehtävän houkuttelevuus. Tämän tavoitteen toteutumisesta koskeva arvio tulee sisällyttää uutta eläinlääkintähuoltolakia koskevassa eduskunnan vastauksessa tarkoitettuun selvitykseen. Mietinnön lausumalla on konkreettinen merkitys eläinten hoidon toimintaan jatkossa.

Tässä yhteydessä haluan muistuttaa myös eläinhoitoloiden tärkeästä tehtävästä. Eläinhoitolat tekevät tärkeää työtä: ne vastaavat eläinten perushoidosta. Eläinten määrän kasvu lisää myös näiden palveluiden tarvetta ja merkitystä. Eläinten huostaanotot ovat viranomaisten toimesta lisääntyneet. Eläinhoitoloiden rooli on hyvin tärkeä myös siinä, että eläinten perushoitoa voidaan turvata kohtuulliseen hintaan. Turussa selvitetään palveluiden järjestämistä kuntien ja yksityisen sektorin yhteistyöllä kustannusten kasvun pysäyttämiseksi.

Arvoisa puhemies! On todella tärkeää eläinsuojelun näkökulmasta, että eläimen kokiesä kovaa kipua apu ei ole liian kaukana — joskus se on ihan saavuttamattomissa. Tämä koskee yhtä lailla niin tuotantoeläimiä, lemmikkieläimiä kuin luonnon eläimiäkin. Yksityisiä palveluita on monin paikoin saatavilla, mutta usein esteenä on hyvin korkea hinta. Asiakkaiden karkotessa voi käydä niin, ettei tarjolla ole edes niitä yksityisiä palveluita eikä julkisia eläinhoitopalveluita.

Suomessa on nimittäin eläinlääkäripula. Vaikka eläinlääkäreiden määrä on kasvanut sekä julkisella että yksityisellä sektorilla, olisi eläinlääkäreille lisätarvetta. Tarve koskee niin tuotantoeläinten kuin pieneläintenkin kanssa työskenteleviä eläinlääkäreitä. Kunnissa on pulaa myös valvontaeläinlääkäreistä. Kuntien praktikko- ja valvontaeläinlääkärien

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2024 vp

rekrytointiongelmat johtuvat koulutusmäärien lisäksi siitä, että palkat ovat yksityistä sektoria matalampia ja työpaikkojen sijainti voi olla haastava.

Eläinlääkäripula johtuu useista syistä. Pieneläinten määrä on kasvanut, ja eläimiä myös hoidetaan aiempaa enemmän. Osa eläinlääkäreistä sijoittuu myös muihin kuin klinisiin tehtäviin. Todennäköisesti osaa työvoimapolusta selittää osa-aikaisen työn lisääntyminen. Raskaat työolosuhteet kuitenkin heikentävät erityisesti kunnaneläinlääkärin työn houkuttelevuutta. Tämän lain myötä tilanne paranee, mutta haasteita riittää edelleen. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

15.27 Vesa Kallio kesk: Arvoisa puhemies! Kotieläintuottajat ovat riippuvaisia eläinlääkäripalvelujen saatavuudesta, mukaan lukien päivystyspalvelut, sekä palvelujen kohtuullisesta hinnoittelusta. Tuotantoeläimiä hoitavilla eläinlääkäreillä on oikeus järkeviin työaikoihin ja mahdollisuuteen hoitaa jokaista eläintä ilman kiirettä ja kohtuutonta stressiä. Samalla tavoin kuin maatalousyrittäjällä, on myös eläinlääkärillä oltava mahdollisuus palautua raskaista työjaksoista.

Arvoisa puhemies! Nyt käsittelyssä oleva eläinlääkintähuoltolain uudistus ei edistä edellä esitettyjä tavoitteita. Lakimuutoksen ennakoimattomat vaikutukset aiheuttavat epävarmuutta ja vaikuttavat lisäksi eri tavalla eri puolilla Suomea. Erot maan sisällä johtuvat siitä, että yksittäisiä eläinlääkäripalveluja ei ole samalla tavoin tarjolla eri osissa maata. Tämä johtaa hintojen nousuun, kunnaneläinlääkäreiden ansaintamahdollisuuksiin sekä eläinlääkintäpalvelujen saatavuuden heikkenemiseen ja kaiken tämän seurauksena eläinten hyvinvoinnin heikkenemiseen.

Jotta tämä kokonaisuus saataisiin ratkaistua kaikkia osapuolia tyydyttävällä tavalla, tulee ratkaista myös kilpailulainsäädäntöön ja työaikalainsäädäntöön liittyvät ongelmat. Tällä tavoin voidaan turvata julkinen eläinlääkärijärjestelmä, joka on edellytys suomalaisen kotieläintuotannon jatkuvuudelle. Suuri ero julkisen ja yksityisen eläinlääkäripalvelun välillä on, ettei yksityisen puolen tarvitse vastata virka-ajan ulkopuolisesta päivystyksestä. Yksityisillä toimijoilla ei myöskään ole velvoitetta hoitaa äkillisiä päivystystapauksia virka-aikanakaan.

Laissa esitetty tarkkarajainen peruspalvelujen rajaaminen estää pahimmillaan eläinlääkärietiikan mukaisen toiminnan ja vaarantaa eläinten hyvinvoinnin. Ei voi välttyä ajatuksesta, että hallituksen vahva usko ihmisten jakamiseen hyväosaisiin yksityisten lääkäripalveluiden käyttäjiin ja huonompiosaisiin hallituksen heikentämien julkisten palvelujen käyttäjiin halutaan tuoda myös eläintenhoitoon ja lääkintään. Ihmiset sentään voivat josain määrin tehdä omia valintoja, eläimet eivät. [Jenna Simulan välihuuto] Tuotantoeläinten osalta on myös kyse suomalaisesta ruuasta ja yrittäjien toimeentulosta.

Arvoisa puhemies! Vaikka maa- ja metsätalousvaliokunta on tunnistanut lakiesitykseen sisältyvät ongelmat, ei se hallituspuolueiden johtamana halunnut niitä korjata. Tämä tarkoittaa käytännössä heikennystä olemassa olevaan eläinlääkintähuoltolakiin, minkä vuoksi keskustan edustajien tekemä esitys koko lakiehdotuksen hylkäämisestä on enemmän kuin perusteltua.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä. Edustaja Siponen taitaa olla poissa. Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä. Edustaja Aittakumpukin on poissa. — Edustaja Kinnari, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2024 vp

15.30 Teemu Kinnari kok: Arvoisa puhemies! Nyt käsiteltävä hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta ei ollut eikä ole kaikilta osin helppo ja ongelmaton esitys. Ja mitä kritiikkiä juuri kuultiin, niin nyt pitää muistaa, että laki, josta nyt puhutaan, on laki, joka ei ole vielä astunut voimaan ja jota muutetaan, ja siihen on tehty parannuksia. [Anne Kalmari: Heikennyksiä!] Eli alkuperäisestä on muutettu yhtiöittämispakko kunnilta, ja kunnilla on enemmän liikkumavaraa.

Esityksen nyky muodossa ehdotetaan nimenomaan niin, että kunnan velvollisuus järjestää seura- ja harrastuseläimiä varten muita palveluja kuin ensiavun luonteisia kiireellisiä eläinlääkäriapuja määräytyy alueellisten tarpeiden perusteella. Samoin kunta voi täydentää lakisääteistä palveluvalikoimaansa tarpeelliseksi katsomillaan täydentävillä palveluilla, ja tähän liittyen laissa ehdotetaan säädettäväksi jo mainittu rajattu poikkeus kuntalain mukaisesta palveluiden yhtiöittämisvelvollisuudesta. Valiokunnan saamissa lausunnoissa on pääosin kannatettu näitä ehdotettuja muutoksia.

Arvoisa puhemies! Ennen kaikkea eläinlääkärin työ on jossain määrin eriytynyt. Voidaan sanoa, että suurin osa eläinlääkäreistä työskentelee mieluiten suurissa klinikoissa suurissa kaupungeissa ja hoitaa lemmikkieläimiä. Kunnaneläinlääkärin ja tuotantoeläimien hoitotehtävät nähdään monasti haastavina johtuen epäsuotuisista työajoista, joihin liittyy keskeisenä päivystystoiminta myös viikonloppuisin. Tähän asiaan liittyy myös yksin työskentely. Samoin pienet paikkakunnat eivät houkuttele nuoria eläinlääkäreitä, ja myös kunnaneläinlääkärin työhön liittyvä matkustaminen voidaan kokea rasitteeksi.

Lausunnoissa valiokunta onkin kiinnittänyt huomiota siihen, että monet eläinlääkärit ovat kokeneet oman työnsä henkisesti ja fyysisesti erittäin kuormittaviksi, ja tällä on vaikutusta alan houkuttelevuuteen. Valiokunta korostaakin omassa lausunnossaan kuntien vastuuta ja kokonaisharkintaa palvelukokonaisuuden järjestämisestä. Ja mitä tulee tähän päivystystoimintaan, niin erityisesti sen osalta kunnilta vaaditaan hyvää yhteistyökykyä ja eläinlääkintähuollon riittävää resursointia sekä yhteistyön lisäämistä, joka on jo mainittu.

Arvoisa puhemies! Valiokunta on lisännyt lausuntoonsa erikseen lausumaehdotuksen, jossa eduskunta edellyttää uuden eläinlääkintähuollon toimeenpanon sovittamista entistä paremmin yksiin kaikkien vaatimusten kanssa. Ennen kaikkea jatkossakin meillä tulee olla koko maan kattava palveluverkosto, ja myös tärkeästä päivystystoiminnasta tulee huolehtia niin, että sitä työtä tekevät ihmiset jaksavat työssään. — Kiitos. [Ritva Elomaa: Hyvä, Kinnari!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

15.33 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Vesa Kallio avasi tämän lain isoa ongelmaa mielestäni erinomaisesti. Jos me emme tätä tuotantoeläinten eläinlääkäriasiaa pysty laittamaan kuntoon... Ja sitten tällä hetkellä painopiste eläinlääkintähuollossa on siinä, että koirat ja kissat ja gerbiilit pääsevät kyllä helposti lääkäriin ja ne ovat sitä kannattavaa bisnestä, ja sitten taas näiden tuotantoeläinten — lehmät ja vasikat ja siat ja hevoset ja tällaiset — hoitaminen maaseudulla vaikeutuu niin vaikeaksi, että tämä tulee älyttömän kalliiksi. Kaikki me tässä salissa tiedämme sen, että maatalouden kannattavuus tällä hetkellä on niin heikoissa kantimissa, että sinne ei kärsi tuoda yhtään euroa lisää tunnille kustannusta, muuten käy niin, että maanviljelijän seuraava toimenpide on siten tilan lopettaminen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2024 vp

Ihmettelen hieman, että nyt on menossa lain ensimmäinen käsittely ja tässä tilaisuudessa tuskin muutetaan mitään pykälää enää. Jos mietintö on jo hyväksytty, niin se on sitten menoa tämän asian osalta, että jos muutosta... [Jenna Simula: Antaa tulla ehdotuksia!] — No, voi tulla ehdotuksia, mutta kyllä minä arvostan niin paljon tätä varsinaisen mietintövaliokunnan työtä, että on parempi, että se siellä tehtäisiin, [Jenna Simula: Ei tullut ehdotuksia!] koska jos minä jotain esitän, niin takuuvarmasti kyllä maa- ja metsävaliokunnan puheenjohtaja sen esityksen ampuu alas. Tuntien teidän asiaan liittyvän kärkeäyden varmasti sieltä tulee palaute heti, enkä edes yritä sitä, mutta kyllä olisi pitänyt tämä asia hoitaa kuntoon siellä valiokunnan seinien sisällä. Tässä tilanteessa olemme. Juna meni jo, ei näy edes perävaloja.

Käykääpä kysymässä maanviljelijöiltä, joilla on iso navetta, jossa on paljon eläimiä, joihin on välttämättä saatava se päivystävä eläinlääkäri. Se gerbiilejä ja kissoja hoitava eläinlääkäri siitä läheisestä kaupungista ei varmasti lähde sille alueelle, ei takuulla tule, ei metriäkään. Kun hänellä saattaa olla puutarhaparty just meneillään, niin eihän silloin tietenkään ole mitään velvollisuutta lähteä, kun gerbiili pitää hoitaa huomenna ja siitä saa sen riittävän tulon.

Toivon, arvoisat edustajakollegat, että tulisitte hieman tähän maailmaan, arkimaailmaan mukaan, koska jos ette minua usko, niin minä voin antaa muutamia puhelinnumeroita. Voitte soittaa parille maanviljelijälle, niin saatte ihan aidon palautteen, mitä se oikeasti on. Kyllä gerbiilit keritään hoitaa, mutta jos iso lehmäkarja kuolee johonkin sairauteen, jota ei saada pysäytettyä, niin sitten ollaan vaikeuksissa. Toivon, että tämä ymmärrettiin. — Ei muuta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eestilä, olkaa hyvä.

15.36 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Eläinlääkintähuollon toimintaympäristö on suurissa kaupungeissa ja maaseudulla hyvinkin erilainen. Sen takia yksi laki ehkä kotalaisen huonosti pystyy ratkomaan eri alueilla olevia ongelmia, koska sehän on tietenkin kiinni siitä, mitä eläimiä sillä alueella on ja kuinka vahvaa maatalousaluetta varsinkin tämä päivystysalue on. Ja ehkä yksi keskeinen, sanoisinko näin, ratkaisematon ongelma tässä on juuri tämä päivystys. Eläinlääkintähuoltolaissahan on velvoite viranhaltijoille päivystää. Se velvoite on aika raskas. Aika muuttuu, ja tavat muuttuvat. Tänä päivänä nuoret eläinlääkärit ovat paljolti naisia. He eivät välttämättä halua sitoutua raskaaseen ja aikaa vaativaan päivystystyöhön. Itse muistan, että aikanaan — ja eihän se tänäkään päivänä miksiäkään ole muuttunut — viikonloppupäivystys kesti 63 tuntia.

Sen takia, kun me tarkastelemme eläinlääkintähuollon toimivuutta eri puolilla Suomessa — työntekijöitten jaksamista, työntekijöitten motivaatiota yleensä hakeutua kunnan eläinlääkärin virkoihin ja sitä, mitä kunnaneläinlääkäri voi tehdä ja minkälaisissa olosuhteissa — ne muodostavat semmoisen ison paketin, jota edes valiokunnassa on erittäin hankalaa lähteä sorvaamaan, vaikka joku niin haluaisikin, koska se iso kuva ei siitä muutu: pitkät työajat, sitoutuminen, mahdollisesti liian paljon yksin työskentelyä.

Ja kun ajatellaan tätä kokonaisuutta, niin tehtiinpä tässä talossa sitten viime hallituskaudella mitä tahansa lainsäädäntöä — sitä jossain määrin nyt pyritään korjaamaan — niin eduskunta nyt todennäköisesti tämän lain pienen korjaamisen ja päivittämisen myötä noudattaa sitä lausumaa, joka sinne mietinnön loppuun on kirjoitettu, että eduskunta tulee tä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2024 vp

hän palaamaan ja katsotaan sitten eläinlääkintähuollon toimivuus eri puolilla Suomea, työntekijöiden kuormittavuus, työajat ja muut.

Minulla on se arvio, että kun tämä lausuma tullaan aikanaan antamaan, niin seuraava hallitus ja seuraava eduskunta joutuvat sitten kyllä purkamaan osiksi tämän koko eläinlääkintähuoltolain ja miettimään, miten hoidetaan kansalaisten tarpeet, eläinsuojelu, eläinlääkäreitten työajat ja päivystys eri puolilla Suomea niin, että oikeasti ja de facto eläinlääkärissä käynti ei maksa liikaa eivätkä pitkät matkat muodostu rahalliseksi esteeksi eläinsuojelun toteutumiselle. Odotellaan nyt sitten puolitoista—pari vuotta, kun tämä selvitys tulee, ja katsotaan sitten, miten asia tullaan järjestämään.

Todella voisi puhua monta tuntia siitä, mitkä eri pienet tekijät siellä loppujen lopuksi vaikuttavat siihen, viihtyvätkö ihmiset sitten töissä vai eivätkö, mutta ehkä tämä ilta on liian lyhyt käydä rakenteellisia ongelmia ja rakenteellisia haasteita läpi. Mutta nyt, kun tämä laki saadaan voimaan, seurataan tilannetta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

15.39 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä hallitus on markkinavoimien hallitus. Oli kyse sitten yksityisestä terveydenhuollosta versus julkisesta terveydenhuollosta, tämä hallitus ottaa julkiselta puolelta pois ja haluaa antaa yksityiselle terveydenhuollolle. Siellä on sijoituksia sisässä, ja halutaan antaa suurille jäteille valta.

Nyt eläinlääkäripuolelle tulee tämä sama ilmiö. Halutaan tehdä lainsäädäntöä, joka ihan asiantuntijalausunnon mukaan pahimmillaan heikentää kunnaneläinlääkäriin työn sisältöä ja työn mielekkyyttä ja kaventaa ansaintamahdollisuuksia. Halutaan antaa isoille jäteille meidän eläinlääkintähuolto tai eläinten terveydenhuolto. [Jenna Simula: Nyt on paksua!]

Mielestäni tämä linja on väärä. Itse asiassa tämä hallitus silloin, kun viime kaudella olivat yksityiset eläinlääkäritoimijat valittaneet tai uhanneet valittaa EU-tuomioistuimeen kilpailuneutraliteetin puutteesta, että kunnallinen eläinlääkäritoiminta joudutaan yhtiöittämään, jos kunnissa tarjotaan samoja palveluita kuin yksityisellä puolella pieneläimille tarjotaan, vaati, että siinä on tehtävä toimia. Me teimme välttämättömiä toimia. Teimme sellaisen listan, minkälaisia asioita ainakin julkisella puolella käyttäen kunnallisia toimitiloja ja saleja ja välineitä voisi tehdä — tällaisen positiivilistan. Siihen aikaan, kun tämä tehtiin, nykyinen hallitus, kaikki ne puolueet, vastusti sitä, koska oli vaalit tulossa, mutta nyt kun he itse pääsisivät muokkaamaan tätä listaa, lisäämään sinne toimia, niin näin ei ole tapahtunutkaan. Päinvastoin, tämä lista koskee nyt sitten ainoastaan erittäin harvaan asuttuja alueita. Siellä, missä yksityiset eläinlääkärit olisivat saavutettavissa, sitten pitää mahdollisimman korkeilla taksoilla hoitaa näitä eläimiä myös julkisella puolella, sellaisilla taksoilla, että ihmisillä ei ole edes varaa niihin.

Täällä edustaja Eestilä puhui kyllä erittäin hyvin ja asiantuntevasti siitä, miten eläinlääkäreitten esimerkiksi ansaintamahdollisuudet nyt kapenevat. Eläinlääkäriin peruspalkkan on alle 2 000 euroa, ja heillä on päivystysvelvollisuus. Yksityisellä puolella ei ole päivystysvelvollisuutta. Sitten tämä ansainta tulee näistä toimenpiteistä. Nyt kun näiltä toimenpiteiltä menee pohja pois eikä voi enää pieneläinpuolella samalla lailla tehdä toimia, niin minä luulen, että eläinlääkäreitten saatavuus heikkenee todella paljon entisestäänkin.

Tämä eläinlääkintähuolto olisi voitu siirtää hyvinvointialueille, mutta sitä ei kuitenkaan nyt sitten tämä hallitus ole edistänyt, vaikka laajemmat hartiat olisivat tarpeen. Eräs asiantuntija kirjoittaa näin: Tämä on kunnan eläinlääkärijärjestelmän joutsenlaulu. Se kaventaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2024 vp

ansaintamahdollisuuksia mutta jättää ankaran työsidonnaisuuden, pitkät päivystykset huonolla korvauksella. Nykyinen palkkausjärjestelmä perustuu potilaiden riittävyyteen. Ammatillinen kehittyminen vaarantuu, mikäli kunnat rajaavat järjestämisvastuun 8 §:n listan mukaiseksi. Öisin pitäisi kuitenkin venyä ihmeisiin, kun muut paikat ovat kiinni. Nykyaikaisen eläinlääketieteen harjoittamisen sijaan palataan ajassa vuosikymmeniä taaksepäin sillä erolla, että tuotantoeläintöiden määrä on rajusti vähentynyt eivätkä ne monin paikoin enää riitä työllistämään kunnaneläinlääkäreitä.

Olisinkin toivonut, että tämä koko laki olisi valmisteltu sillä tavalla, että siihen ei olisi täytynyt laittaa ponsia siitä, että kun tämä tulee ajamaan karille kunnallisen eläinlääkintähuollon, niin sitten tehdään muutoksia, vaan oltaisiin tehty muutoksia nyt. Tässä edellisissä puheenvuoroissa pääministeri Orpo esitteli, miten hienosti EU:hun vaikutetaan. Tässä ei ole vaikutettu yhtään millään tavalla. Me oltaisiin voitu koettaa sitä positiivilistaa vielä isommaksi, mutta ei kukaan halunnut edes käyttää ruutia sinne, että oltaisiin neuvoteltu ja vedetty se lista sellaisena kuin mitä te itse toivoitte vielä ennen vaaleja.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viljanen, olkaa hyvä.

15.45 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Eläinlääkäripalveluiden saatavuuden, kohtuullisten asiakasmaksujen ja päivystyksen turvaaminen on asetettu aivan oikein tavoitteeksi Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa. Eläinlääkintähuoltolakiin kirjattuja tavoitteita on puolestaan muun muassa yhdenvertaisten, toimivien ja kohtuuhintaisten eläinlääkäripalveluiden turvaaminen koko maassa. Käytännössä näiden tavoitteiden toteutuminen edellyttää sitä, että eläinten omistajien on saatava vuorokauden kaikkina aikoina kohtuullisen etäisyyden säteellä kohtuulliseen hintaan apua tapauksissa, jotka aiheuttavat eläimelle suurta kipua ja hätää. Esitetyt eläinlääkintähuoltolain muutosehdotukset eivät todennäköisesti edistä tai saattavat jopa heikentää edellä mainittujen tavoitteiden toteutumista.

Uusi eläinlääkintähuoltolaki aiheuttaa toimintaan väistämättä epävarmuutta, koska lain tosiasiallisia vaikutuksia ei pystytä kokonaisuudessaan arvioimaan. Asiantuntijalausuntojen perusteella on selvää kuitenkin se, että eläinlääkintähuoltolakiehdotuksen vaikutukset tulevat olemaan erilaisia eri osissa Suomea. Se vie ansaintamahdollisuuksia kunnaneläinlääkäreiltä ja vähentää saavutettavuutta. Keskustassa katsomme, että olisi syytä avata sekä kilpailulaki että työaikalaki ja tehdä niihin tarvittavat poikkeukset julkisen eläinlääkärijärjestelmän säilyttämiseksi.

Arvoisa puhemies! Eläinlääkintähuoltolain muutostarpeita perustellaan EU:n valtioneuvoston velvoittavuudella ja tarpeella poistaa julkisen ja yksityisen sektorin väliset kilpailuneutraaliteettiongelmat. Valitettavasti esitetyt lakimuutokset merkitsevät kuitenkin samalla rajoituksia kunnan virkaeläinlääkärin ammatinharjoittamiseen ja mahdollisuuksiin kehittää itseään.

Kunnaneläinlääkärin viran houkuttelevuus on jo valmiiksi valitettavan heikolla tasolla. Rekrytointien hankaluus ja nykyisten viranhaltijoiden pysyminen virossaan ovat jo jatkuvasti huolenaiheina eri puolilla Suomea. Tämä on myös merkinnyt suurta huolta eläinlääkärien riittävyydestä maaseudulle ja etenkin huolta siitä, riittääkö eläinlääkäreitä hoitamaan tuotantoeläimiä. Eläinlääkäripulan myötä heikkenee väistämättä myös ympärivuorokautisen päivystyksen toteutuminen.

Arvoisa puhemies! Nämä ongelmat ovat olleet tiedossa jo lakimuutosten valmistelun aikana, ja muutosvalmistelussa olisi tullut sen vuoksi keskittyä lain tavoitteiden toteutumi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2024 vp

sen vaarantavien tosiseikkojen ratkaisemiseen ja vastaavasti kunnaneläinlääkärijärjestelmän vahvistamiseen, koska etenkin harvaan asutuilla alueilla yksityisiä eläinlääkäripalveluita ei edes ole saatavilla.

Arvoisa puhemies! Nykyinen kunnaneläinlääkärien palkkausjärjestelmä perustuu potilaiden riittävyteen. Palkkausjärjestelmää ei tässä olla muuttamassa, vaikka kunnaneläinlääkärien toimintaedellytyksiä tullaan lakimuutoksen myötä muuttamaan merkittäväällä tavalla. Tämä yhtälö on ikävä kyllä omiaan heikentämään entisestään kunnaneläinlääkärien työn houkuttelevuutta.

Arvoisa puhemies! Valiokunnassa käytiin asiasta erittäin hyvää keskustelua. Valiokunnassa oli kovaa, vakaata tahtotilaa asioiden saattamisesta paremmalle tolalle. Valiokunta nostaakin perustelutekstissään tärkeitä lainmuutosesitystä koskevia kriittisiä huomioita esille, mutta ikäväksemme valiokunta ei esitä mitään pykälämuutoksia eikä suoria vaateita tilanteen korjaamiseksi. Me keskustassa katsomme hallituksen heikentävän lain muutosesityksellä tosiasiaa eläinlääkintähuoltolain tavoitteiden toteutumista entisestään, ja tätä me keskustassa emme voi hyväksyä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

15.49 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Kuten tässä keskustelussakin on jo käynyt selväksi, eläinlääkäripalvelujen järjestäminen asianmukaisesti Suomen kaltaisessa laajassa ja osin varsin harvaan asutussa maassa on varsin haastavaa, ja tässä salissa näitä ongelmia on kuvattu varsin asiantuntevasti.

Valiokunnan saamissa lausunnoissa ehdotettuja muutoksia, joita tässä nyt esitetään, kuitenkin pääosin kannatettiin. Kritiikki ja huoli, joka valiokunnan kuulemisissakin nousi esiin ja jota moni valiokuntakollega on tässä salissa jo hyvin nostanut esiin, koskee laajemmin kunnaneläinlääkärien ammatin houkuttelevuutta, eläinlääkäreiden kuormitusta ja ammatin tarkoituksenmukaista harjoittamista.

Tosiaan kuulemisessakin hyvin kävi selväksi se, että kunnaneläinlääkärien työn haitta-
puolia on erityisesti harvaan asutuilla alueilla: pitkät ilta-, viikonloppu- ja yöpäivystykset, työn yksinäisyys ja kuormittavuus ja sitten myös se palkkausrakenne, joka ei kaikilta osin näitä kuormittavia elementtejä korvaa. Ja tietenkin erittäin totta on, että palveluita ei voida toteuttaa, jos meillä ei ole eläinlääkäreitä toimimaan kunnaneläinlääkäreiden viroissa, ja tämä on sitten viime kädessä myös mitä eniten eläinsuojelukysymys, kuten täällä on myös hyvin tullut esiin, erityisesti tuotantoeläinten osalta myös.

Oma ymmärrykseni on, että näihin muutoksiin on ryhdytty ja päädytty EU:sta tulleiden tarpeiden kautta, ja siksi ne myös ovat perusteltuja. Ja tosiaan näihin ei mitään varsinaisia pykälämuutosehdotuksia valiokunnassa tullut esiin eikä sillä tavalla myöskään käsitelty. Pidän itse myös tärkeänä tätä mietintöön kirjattua, täällä useampaan kertaan siteerattua lausumaa, ja sillä osaltaan halutaan pyrkiä varmistamaan sitä, että lain toimeenpanossa edelleen pyritään löytämään ratkaisuja eläinlääkärien työn kuormittavuuteen ja muutoin tämän tilanteen haastavuuteen liittyviin ongelmiin, ja tätä tilannetta myös seurataan.

Arvoisa puhemies! Toinen huoli, jota itsekin nostin valiokunnassa ja joka on näissä eläinlääkärikeskusteluissa noussut esiin, on tämä yksityisen eläinlääkäritoiminnan keskittyminen ja sen myötä hintojen karkaaminen asiakkaiden ulottumattomiin. Siitä ei nyt suoraan tässä yhteydessä päätetä, mutta valiokunnan tahtotilana kuitenkin mietintöön kirjattiin, että lain toimeenpanossa tulee turvata kohtuuhintaiset julkiset palvelut ja samalla edis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2024 vp

tää kilpailua yksityisillä eläinlääkäripalvelumarkkinoilla kohtuullisempien hintojen turvaamiseksi.

Ajattelen ja uskon, että tässä salissa on aika laaja yhteinen näkemys ja tahtotila siitä, että näihin ongelmiin halutaan löytää sellaiset ratkaisut, että meillä eläinlääkäripalvelut koko maassa pystytään turvaamaan sillä tavalla, että eläinten hyvinvointi ja maatilojenkin jatkuvuus voidaan turvata.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Simula, olkaa hyvä.

15.52 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Palaan tässä hiukan noihin keskustan esittämiin puheenvuoroihin ja kritiikkiin, mitä sieltä tuli.

He ovat tehneet vastalauseen, jossa siis esitetään lain hylkäämistä, mutta muistutan, että eduskunta siis hyväksyi viime kaudella uuden eläinlääkintähuoltolain, jonka antoi keskustan maa- ja metsätalousministeri. Tällä esityksellä muutetaan sitä paremmaksi. [Anne Kalmarin: Heikennetään!] — Parempaan suuntaan. Se on parempi kuin teidän lakinne. — Edustaja Kalmarin maalaili sellaista kuvaa tästä lakiehdotuksesta, mikä ei yksinkertaisesti pidä lainkaan paikkaansa: Tässä muutoksessa ei todellakaan työnnetä eläinlääkäripalveluita isojen eläinlääkärijättien syliin vaan, kuten sanoin, parannetaan kuntien mahdollisuutta järjestää palvelut. Esitys on parempi kuin teidän ministerinne esitys.

Edustaja Hoskonen hiukan tuossa naljaili siitä, että asia olisi pitänyt laittaa kuntoon valiokunnassa, ja siihen me valiokunnassa kyllä aina pyrimmekin asiasta riippumatta. Olemme useasti tehneet erilaisia muutoksia esityksiin. Kun on huomattu, että on tarpeita, ja esitetty, millä tavalla niitä muutoksia voidaan tehdä, niin todella usein sitten niitä muutoksia on myös tehty. Mutta siellä ei tehty sellaisia esityksiä. Te ette tehneet esityksiä, ettekä te näemmä tee niitä esityksiä edelleenkaan. Eli mitä pykälämuutoksia te haluatte? Ei voi huu-della tuuleen täällä, että tarvitaan muutoksia, tarvitaan muutoksia, jos teillä ei ole esittää niitä.

Tämä hallituksen esitys, jolla muutetaan jo hyväksyttyä uutta eläinlääkintähuoltolakia, parantaa kuntien mahdollisuuksia järjestää eläinlääkäripalvelut, se parantaa alueellisten seikkojen huomioimista, ei tule yhtiöittämispakkoakaan. Tämä kritiikki on pelkästään hämmentävää.

Siitä ollaan täysin samaa mieltä, että eläinlääkäripalvelut on turvattava koko maassa ja niiden on oltava kohtuuhintaisia. Erityistä huomiota on kiinnitettävä tuotantoeläinten palveluihin, mutta en minä sitä gerbiilien ja koirienkaan palveluntarvetta ja niitä eläinlääkäripalveluita vähättele yhtään, eli kyllä nekin eläinlääkäripalvelut täytyy turvata, se on ihan selvää. Ja oikeudenmukainen korvaus eläinlääkäreille, hyvät työolot, ne ovat tärkeitä asioita meille kaikille, mutta ei me täällä olla päättämässä nyt eläinlääkäreiden palkoista, me ei olla päättämässä eläinlääkäreiden työoloista, [Anne Kalmarin välihuuto] me ei olla käsittelemässä kilpailulakia, työaikalakia. Me ollaan käsittelemässä uutta eläinlääkintähuoltolakia, johon tehdään muutoksia, joilla siitä tulee parempi kuin teidän laistanne.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

15.55 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Maa- ja metsävaliokunnan puheenjohtajalla on kyllä hieman ihmeellisiä kannanottoja, että ei muka vaikuta ansioihin. Kun tällä keinoin vähennätte niitä ansioita, niin totta kai ne vähenevät. Jos olette maa- ja metsäva-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2024 vp

liokunnan puheenjohtaja, niin totta kai teillä on kaikki valta taivaan ja maan päällä tässä asiassa tehdä korjausesityksiä. Vai ilmoittaudutteko siihen puheenjohtajien joukkoon, joka on kädetön omien asioiden kanssa? Puheenjohtaja johtaa valiokuntaa, ja yksi puhelu pääministerille esimerkiksi olisi tehnyt terää tässä asiassa. Jos ei muuten onnistu, niin edustaja Eestilä kokeneena parlamentaarikkona varmaan — hän on erittäin rehellinen, ystävällinen mies — antaisi teille apua aivan varmasti. Olen kokenut sen monta kertaa noissa kokouksissa. Edustaja Eestilä on ihan parasta laatua tehtävissä. Osaa asian, ihan varmasti osaa.

Ja kun maaseudun ihmisiä katsotaan ja maanviljelyä nimenomaan, niin jos heille nousee eläinlääkäripalveluiden hinta kohtuuttomaksi tai saatavuus loppuu, niin loppuu kyllä se koko homma. Tuotantoeläinten terveys on maataloudessa niin äärimmäisen tärkeää esimerkiksi maitotiloilla, että maidontuotanto loppuu ja tulee hyvin äkkiä merkki oveen, että tämä navetta suljettu jonkun vakavan sairauden takia. Tämän takia olen siitä huolissani.

Keskusta on tehnyt tässä asiassa vastalauseen, ja siinä vastalauseessa varmaan ovatkin kirjattuna ne asiat. Kyllä minusta tämä tällainen tilanne, jossa maaseudun elämän edellytyksiä koko ajan heikennetään ja sitten puhutaan täällä, että tämä parantaa sitä tilannetta, on pikkuisen ristiriitainen tilanne. [Jenna Simulan välihuuto] Viittaan tuohon edelliseen asiaan, mikä valtion vuosikertomus meillä oli tässä äskettäin ja kun turpeesta puhutaan, niin teillähän hallitusohjelmassa lukee, että energiaturpeen käyttö lopetetaan. Ja sitten te huudatte täällä meille, että miksi näin. Teidän hommahan se on, hyvänen aika. Ei se ole opposition. Minä luin vain teidän hallitusohjelmaanne, olettehan te sen itse kuitenkin lukeet, uskon siihen.

Mutta toivon, että tässä asiassa päästään järkevään ratkaisuun. Jos semmoinen esitys tulee, niin varmasti äänestän sen puolesta. Tämä on lupaus, ja se toteutuu myös.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

15.57 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Keskustan vastalauseeseen haluan kommentoida: Te olitte viime kaudella säätämässä tätä nyt välttämättömistä syistä korjattavaa lakia. Tämä hallitus korjaa sitä, parantaa sitä, aivan kuten valiokunnan puheenjohtaja Simula tässä hetki sitten esitti. Täällä salissa te kyllä peräänkuulutatte hallituksen tavoin budjetitukuria, mutta vastalauseessanne annatte ymmärtää, että tähänkin löytyisi rahaa taikaseinästä.

Mietintöön on sisällytetty hyvin tarpeellinen lausuma. Se ei ole pelkkää sanahelinää, vaan siinä huomioidaan haasteet, jotka on otettava huomioon ja tarvittaessa tehtävä toimenpiteitä asioiden parantamiseksi.

Edustaja Eestilä, joka on täällä jo neljättä kautta — hän on myös eläinlääkäri, valtava kokemus — esitti asiat äskettäin juuri niin kuin ne ovat, ammattitaidolla.

Ja nyt minun täytyy kyllä sanoa edustaja Hoskoselle: Totta kai tuotantoeläinten hoito, kunto, pääsy eläinlääkärille on ehdottoman tärkeää. Se palvelee kaikkia ja ruokaturvaa, huoltovarmuutta ja eläinten hyvinvointia, mutta oli se halpamaisesti sanottu muista, esimerkiksi lemmikkieläimistä. Entäs sitten se mökin mummo, jolla on vähän heikko näkö ja jolla on vaikka koira siellä, joka auttaa... [Hannu Hoskonen: En minä ole väheksynyt! — Anne Kalmarin välihuuto] — Hänellä on lemmikkieläin. — Oletteko sitä mieltä, että tämänkään koiran ei pitäisi päästä hoitoon, kun se tarve on? Että kyllä se on vähän sellainen juttu, että teillä on stand up -koomikon kykyjä hyvin paljon, mutta ei se joka paikkaan sovi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2024 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen, vastauspuheenvuoro. [Puhujan mikrofoni on kiinni] — Anteeksi, edustaja Hoskonen, mikrofoni. [Hannu Hoskonen: Anteeksi, nyt on!]

16.00 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Lyhyesti ja ytimekkäästi, arvoisa puhemies, totean vain sen, että olen itsekin omaa lemmikkiämme, koiraa, vienyt useita kertoja eläinlääkäriin, ja otan vakavasti. Oli meillä kerran pieni kilpikonnakin lemmikkinä, sitäkin hoidettiin, ja se muuten elää vielä Joensuussa. On varmaan jo 40 vuotta vanha, tai 30 ainakin.

Eli kyllä kokemusta siitäkin on. En sitä hoitoa väheksy, mutta jos tämä suuri eläin, suurin, tärkein Suomen elintarvikehuollon kannalta... Maidontuotanto ja lihatuotanto loppuu sen tautta. Me kaikki sen tiedämme, mikä on maaseudulla olevien maatilojen tilanne tänä päivänä. Niiden kannattavuus on plus miinus nolla, 2—3 tilaa per vuorokausi loppuu tässä maassa. Tällä menolla, jos siihen vielä lyödään lisää kustannusta, tämä palvelu siirtyy tavattoman kauas. Se maksaa sen jälkeen hirveän paljon. Se loppuu kokonaan, ja mitäs me sitten syödään? Tuskin kannattaa ajatella sitä tilannetta, että syömme saksalaista antibioottilihaa ja Virosta tuotua maitoa, missä on muitakin tehoaineita mukana, niiden laatua en edes tiedä. [Jenna Simula: Laitetaanko teidän laki voimaan?]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eestilä.

16.01 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Tämä iso kuva pitäisi ehkä näiden kaikkien erilaisten mielipiteitten tiimellyksessä pitää tarkasti ja kirkkaana selvillä. Kyllähän eläinten merkitys ihmisten hyvinvoinnille on todella merkittävä. Siis se on niin merkittävä — olen sen itse omassa työssäni jo vuosikymmeniä havainnut — että monet ihmiset ovat paljon enemmän kiintyneitä omiin lemmikkeihinsä, olivatpa ne sitten kissoja, koiria tai hevosia, kuin moniin muihin ihmisiin. Siinä mielessä laki eläinten hyvinvoinnista on varmaan säädettykin. Yksi kunnallisen eläinlääkärihuollon tarkoitus siitä riippumatta, että eläinlääkärit ovat ammatinharjoittajia ja toimivat ikään kuin yrittäjämäisesti, on ollut se, että ihmiset varallisuudesta riippumatta voivat toimittaa eläimet eläinlääkäriin vastaanotolle, koska laki eläinten hyvinvoinnista sitä edellyttää. Se on tässä suhteessa ikään kuin pakkolaki. Yhteiskunnan pitäisi nähdä eläinlääkintähuolto tässä valossa, että me pystytään alueesta riippumatta ja kuitenkin kohtuullisten matkojen sisällä tarjoamaan ihmisille apua hädän hetkellä, jolloin heidän lemmikkinsä joutuu erinäköisen onnettomuuden tai muun kohteeksi, ilman pelkoa siitä, että lasku on nelinumeroinen tai sitäkin isompi. Tämä on se perusta.

Ei se nyt ihan niin synkkä tietenkään ole. Tässä laissahan yhtiöittämispakko poistettiin ja syrjäisten alueitten kuntien omaa mahdollisuutta järjestää eläinlääkintähuolto parannettiin. Toki varmaan monia muitakin asioita olisi voinut tehdä, mutta yksi asia, mikä pitäisi ottaa huomioon: Kun tämä laki velvoittaa päivystämään 24/7 — on arki-iltapäivystykset, on viikonloppupäivystykset — niin monilla alueilla hyötyeläimiä ei riitä, ja sen takia viikoittain on tärkeää, että näillä eläinlääkäreillä on pieneläimiä, joilla he pystyvät sitten ammattiaan harjoittamaan ja pitämään myös kirurgisia taitojaan yllä, koska päivystysaikana niitä joskus joutuu käyttämään. Jos ei ole riittävästi harjoittelumateriaalia päivisin, niin silloin ei kyllä pysty enää huolehtimaan niistä päivystysajan velvollisuuksista, mitä joskus tulee eteen, koska kaikille eläimille ja eläinryhmille ei aina ole niitä päivystysmahdollisuuksia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2024 vp

sia eikä klinikoita muutamankaan sadan kilometrin säteellä tarjolla. Tästä tässä on kysymys.

Ja kuten ensimmäisessä puheenvuorossa sanoin, se edellinen laki, mitä edustaja Kalmari täällä valiokunnan puheenjohtajana oli aikanaan säätämässä, teki juuri niitä positiivilistoja, jotka nyt ovat sitten jääneet elämään. Se lista itsessään on hieman ristiriitainen, mutta minä en käy arvostelevaan enkä arvioimaan senhetkistä enkä tätä nykytilannetta. Totean vain, kuten täällä valiokunnan puheenjohtaja Simula ja edustaja Elomaa, että sen takia siellä on lausuma, että tähän asiaan palataan, ja se muutos on niin iso, että ei sitä missään tapauksessa voi tehdä nopeasti eikä ainakaan valiokunnassa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Siponen.

16.04 Markku Siponen kesk: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! En tuossa ihan alusta asti päässyt kuuntelemaan keskustelua, mutta tässä on ollut hyviä puheenvuoroja.

Aivan aluksi: muutamassa puheenvuorossa on tuotu esille, että on tahtotila turvata nämä palvelut koko maassa, mutta tietysti ei pelkkä tahtotila riitä, vaan myöskin se laki täytyy olla sellainen, [Jenna Simula: Sitä muutettiin!] että se tätä tahtotilaa tukee.

Arvoisa rouva puhemies! Tietysti kukaan ei halua vastakkainasetella tässä niin pieneläin- kuin tuotantoeläinpuoltakaan, mutta kyllähän tietysti kotimaisen ruuantuotannon ja omavaraisuuden kannalta on äärimmäisen tärkeää, että nämä tuotantoeläinlääkäripalvelut pystytään turvaamaan koko maassa. On tiedossa, että isoja haasteita on. Tuolla omalla kotiseudullakin laitettiin viime kaudella selvitys pystyyn tästä eläinlääkäreitten saatavuuden parantamisesta. Valitettavasti nämä muutokset, mitä nytten lakiin esitetään, eivät riittävällä tavalla paranna sitä kunnaneläinlääkärityön houkuttelevuutta.

Niin kuin tuotiin tässä esille — edustaja Eestilä, kokenut eläinlääkäri ja myöskin asiantunteva edustaja, on varmaan myöskin samanlaista viestiä ehkä sieltä nykyisiltä kunnaneläinlääkäreiltä saanut — tässä olisi pystytty tätä lakimuutosta vielä parantamaan niin, että olisi pystytty turvaamaan tämä kunnaneläinlääkärityön houkuttelevuus muun muassa näihin tehtäviin liittyen, mitä täällä on listattu.

Hieman ihmettelen tätä edustaja Elomaan puhetta tähänkin kohtaan näistä taikaseinistä. Ei tässä nyt ole taikaseinistä kyse, vaan on ihan nimenomaan se ongelma, millä pyritään nyt tätä lakia ratkaisemaan niin, että pystytään turvaamaan nämä eläinlääkäripalvelut. Meidän keskustalaisten mielestä nämä muutokset tässä kohtaa eivät ole riittäviä, mutta ei siitäkään kannata edellistä hallitusta eikä edellisiä valiokuntia syyttää, vaan sillä hetkellä, kun laki on valmistelussa ja siihen voidaan muutoksia tehdä, pystytään siitä tekemään mahdollisimman hyvä. Meidän mielestämme tästä olisi pystytty tekemään vielä parempi. [Jenna Simula: Missä ehdotukset?]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalmari.

16.07 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tässä ehdotukset, jotka löytyvät sieltä vastalauseestakin: Keskusta esittää, että eläinhuoltoasiat pitäisi siirtää hyvinvointialueille. Keskusta esittää, että kilpailulainsäädäntö ja työaikalainsäädäntö olisi pitänyt avata tämän lain yhteydessä, niin että olisimme voineet sen kilpailuneutraliteetin kilpailulainsäädännön avulla turvata, eli vaadetta yhtiöittämisestä ei olisi tullut, jos kilpailulainsäädännöllä oltaisiin turvattu eläinsuojelullisista syistä laajemman palvelutarjonnan mahdolli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2024 vp

suus. Ja keskusta olisi esittänyt, nyt kun teillä oli mahdollisuus toteuttaa se edellisen kauden vastalause, että olisitte avanneet sen paletin, positiivilistan, kuten ennen vaaleja lupasitte, että ette olisi pettäneet kansaa tässäkin asiassa.

Nyt kun laki näin tulee voimaan, niin saattaa olla, että varmaankin siellä oikein, oikein syrjäisillä alueilla, ehkä jossain Lapissa ja Kainuussa, uskalletaan toimia niin kuin tämä lainsäädäntö antaa mahdollisuuksia. Kiitos siitä, haluan siitäkin kiitokset kuitenkin sanoa. Mutta erityinen ongelma muodostuu niille alueille, joilla se yksityisten eläinlääkäreitten saavutettavuus on jonkun mielestä olemassa, vaikka sitä ei edes tarkkarajaisesti kirjoitettu tähän lainsäädäntöön. Esimerkiksi omassa kotikunnassani yksityisiä eläinlääkäreitä löytyy 150 kilometrin päästä. Kukaan ei tiedä, kohdellaanko meitä samoin kuin siellä syrjäisen Lapin alueella olevia kuntia vai pitäisikö meidän kuitenkin sitten toimia samoin kuin Helsingissä, ottaa samat taksat. Se tarkoittaa sitä, että kun tämä kunnallinen eläinlääkäri 48 tunnin päivystyksen jälkeen rupeaa leikkaamaan kissan perusleikkausta ja ottaa siitä yhtä kovan taksan kuin kovimmillaan otetaan tuolla yksityisellä puolella, niin kyllä minusta tuntuu, että se lemmikin omistaja sitten mieluummin lähtee kускаamaan sitä sinne Jyväskylään, jos näin täytyy toimia. Entisestääänkin kunnaneläinlääkärin ansaintamahdollisuudet vähenevät, ja entisestääänkin tämä edustaja Eestilän hyvin esiin nostama taidon ylläpito heikkenee. Tämä on tosi surullinen asia.

En haluaisi tehdä politiikkaa tällä, mutta mielestäni tämä ei kyllä mennyt nyt parempaan suuntaan, vaan [Puhemies koputtaa] kyllä tämä meni heikompaan suuntaan. [Jenna Simula: Se on mielipidekysymys!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viljanen.

16.10 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Täällä on paljon viitattu menneisiin aikoihin ja edelliseen vaalikauteen. En niitä yksityiskohtia tiedä varsinkaan valiokunnan osalta, kun en viime vaalikaudella siellä valiokunnassa jäsenenä ollut. Mutta tämän asian käsittelyn yhteydessä olen kuitenkin lueskellut viime vaalikaudeltakin aiheeseen liittyviä valiokunnan asiakirjoja ja edustajien kirjoituksia ja kannanottoja aiheen ympäriltä. Niiden perusteella ja äsken puheessani esille ottamieni hallitusohjelmasisäntienkin perusteella voi sanoa, että meillä oli kyllä perusteltu syy odottaa tältä hallituksen esitykseltä ja tältä hallitukselta paljon, paljon enemmän sen perusteella, mitä nykyiset hallituspuolueet viime vaalikaudella ykskantaan yhdessä miehessä ja naisessa linjasivat. Siitä tässä puheenvuorossa äsken oli kyse.

Itse asiassa tähän samaan asiaanhan liittyy myös tämä valiokunnan lausuma, jossa käytännössä katsoen peräänkuulutetaan sitä, että tätä pitää tarkkaan arvioida, tarkkaan seurata pelkona se, että tälle muutokselle asetetut tavoitteet eivät tule toteutumaan. Joten, arvoisat kollegat, kyse tältä osin minun kohdallani vanhojen kaivelussa oli se, että teidän omiin kannanottoihinne, tavoitteisiinne, puheisiinne, lausumiinne, siihen, kuinka maatalouspolitiikassa tulee täydellinen suunnanmuutos tapahtumaan, perustui odotus siitä, että olisi tiedossa, että tämä lakimuutos johtaisi parempiin lopputuloksiin kuin miltä nyt näyttää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kinnari.

16.12 Teemu Kinnari kok: Kiitos, arvoisa puhemies! Käytin jo varsinaisen puheenvuoron, mutta oli pakko ottaa vielä uusi puheenvuoro tämän käydyn keskustelun johdosta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2024 vp

Joo, kyllähän tämä, kun politiikasta puhutaan, tietysti menee poliittiseksi keskusteluksi. Mutta edelleen se pohja, mitä me tänään käsitellään, on nimenomaan nyt sitten muutokset jo edellisellä kaudella hyväksyttyyn lakiin, ja tuntuu hämmäntävästi siltä, että ne muutokset ovat kääntyneet huononnuksiksi, vaikka ne tosiasiallisesti ovat parannuksia siihen lakiin, mikä on edellisellä kaudella hyväksytty.

Kuten omassa puheessani jo aiemmin toin esille, ei me tätä nähdä ongelmattomana, mistä johtuu myös se, että valiokunnassa käytyjen perusteellisten keskustelujen pohjalta se lausuma sinne on tullut. Tietysti tuotantoeläinten ja lemmikkieläinten tämmöinen eriytyminen on ollut vahvaa. Tietysti katsotaan maatalouden rakennemuutosta. Meillä ovat nämä tuotantotilat entistä keskittyneempiä, ja sitten vielä maantieteellisesti löytyy selkeästi painopistealueita, ja tämä erityisesti näkyy osassa Suomea myös niin, että näitä tuotantoeläintiloja on harvassa, mikä tietysti myös osaltaan aiheuttaa nyt jo haasteita siihen, että on riittävä ammattitaito tehdä näitä asioita.

Mutta minä olen ihan varma siitä ja tiedän, että meillä on selkeästi se yhteinen näkemys siitä, kuinka nämä asiat tulee hoitaa, ja nyt näillä muutosehdotuksilla, mitä me ollaan tässä tehty, tämä menee parempaan suuntaan. Mutta asian osalta ollaan taatusti valmiita palaamaan, semminkin jos siihen epäkohtia jää ja asiat näyttäytyvät toimimattomana. Kun kuitenkin puhutaan kunnaneläinlääkäripalveluista ja nimenomaan näistä suurelainten, tuotantotilojen hoidosta, niin tämä on sikäli vakava ja aito huoltovarmuus- ja turvallisuuskysymys, jonka osalta yksikään hallitusvastuussa oleva joukko ei voi olla niistä asioista välittämättä. Kyllä nämä vakavasti otetaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Simula.

16.14 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Keskustalle olisi yksi kysymys: miksi kannattitte sitä alkuperäistä lakia viime kaudella? Miksi teidän ministerinne toi sen tänne saliin? Mikä on muuttunut tässä välissä, muu kuin se, että te istutte oppositiossa? Kun te puhutte kilpailulaista tai työaikalaista, niin miksi ette avanneet niitä viime kaudella? Miksi toitte eduskuntaan sen lain, jos se on niin surkea kuin mitä te täällä nyt veisaatte? Istuva hallitus muuttaa sitä teidän lakianne, siivoaa teidän jälkiänne. Se on ihan selvää, että eihän vessanpöntöstä voida heittää kokonaista lakia alas, kun sen on kertaalleen eduskunta hyväksynyt. Te toitte sen tänne, teidän hallituksenne, eduskunta hyväksyi sen lain, ja nyt me muutamme sitä paremmaksi.

Ja kysymykseen siitä, menivätkö muutokset parempaan vai huonompaan suuntaan: Asiantuntijoiden mukaan se on nyt parempi. Teillä voi olla omat mielipiteenne siitä asiasta, mutta asiantuntijoiden mukaan näin on. Sitten kun saamme sen selvityksen, niin nähdään sitten, miten asiat lähtevät kehittymään, ja asioihin kyllä puututaan, jos siellä ilmenee sellaista, mihin tarvitsee puuttua.

Arvoisa puhemies! Vielä olisin edustaja Hoskoselle sanonut, että hän on oikein tervetullut maa- ja metsätalousvaliokuntaan työskentelemään. Meillä on siellä oikein hyvä henki, ja etsimme aidosti ratkaisuja eri asioihin riippumatta siitä, kenen lakiehdotuksia ne alun perin ovat olleet. Eikä meidän tarvitse edes soittaa pääministerille, vaan kyllä sieltä valiokunnasta löytyy paljon viisautta.

Noin muutenkin on hyvä, että välillä käydään tämmöistä kipakampaakin keskustelua näistä maa- ja metsätalousvaliokunnan alle kuuluvista asioista, mutta valiokunnassa työskentely jatkuu oikein rakentavassa hengessä, kuten tähänkin asti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2024 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalmari.

16.16 **Anne Kalmari kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Näin on, on rakentavaa valiokunnassa. — Kun kysyitte, miksi se silloin tuotiin, niin se tuli nimenomaan sen takia, että siitä oli menossa haaste EU-tuomioistuimeen ja jouduttiin nopeasti joitakin ratkaisuja tekemään. Mutta nythän tässä olisi ollut jo vuosi aikaa kilpailulainsäädännön muutoksiin, kun te hallitusohjelmaa tehdessänne linjasitte näitä asioita ja ennen vaaleja olitte jo linjanneet, että tämä toimintamalli ei ole hyvä. Tässä olisi ehditty kilpailulainsäädäntöä ja työaikalainsäädäntöä kyllä avata, nyt tässä oli enemmän aikaa.

Harmi, että niitä lupauksia, mitä ennen vaaleja annoitte, ei nyt toteutettu, mutta toivotaan kaikki parasta siinä, että tämä eläinlääkärijärjestelmä, kunnallinen eläinlääkärijärjestelmä, ei totaalisesti romahda tämän lainsäädännön vuoksi. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 22/2024 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.